

ТРЕВЕЛОГ

КАТЯ КУЛИК

· ЛАОВАЙ ·

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2017

Глава 1 ЛАОВАЙ

Тьотя, яка смажить картоплю з м'ятою; дружба з китайцями; мінімалізм і жовта стіна; холодний жовтень в Куньміні та рішення більше не плакати

Скільки років ви очікуєте прожити? Якщо ви жінка і матимете середню тривалість життя, проживете 75 років. 75 років це 900 місяців, 75 років — це приблизно 27 393 дні. Мені 24, я вже прожила 8766 днів, тобто, якщо я помру в 75, мені залишилось всього 18 627 днів. Я вже не кажу про чоловіків, у тих середня тривалість життя — 64 роки. Так мало днів, а я сьогодні провела весь день, миючи квартиру. У мене залишилось всього 18 627 шансів побачити щось неймовірне, відчутти щось яскраве, а я сиджу на підлозі і збираю скло від пивної пляшки після вчорашньої вечірки.

На вулиці вже темно, але мої груди стискаються бажанням зробити щось приємне. Я чекала на захід сонця, а тепер їду кататись на велосипеді тихим холодним жовтневим містом. На перехресті зі мною здоровається Тьотя. Тьотя — це така жіночка, яка продає смажену картоплю на вулиці. Вона має свій невідомо ким змонтований пристрій, припаяний до велосипеду, із прикрученим газовим балоном, куди можна поставити сковорідку, і на старій, бозна-звідки купленій олії, смажити картоплю. Коли картопля готова, Тьотя висипає її в малий металічний тазик і ретельно змішує з сіллю, глутаматом моносодіуму, чилі, сичуанським перцем, часником, кетчупом, кунжутною олією та м'ятою.

Мені це нагадує процес замішування їжі для свиней і дитинство, коли я спостерігала за бабусею, яка щодня мусила їх годувати. Пам'ятаю, як я потайки їла в сараї свинячу картоплю — мілку та кругленьку, бо вона була смачнішою за зварену вдома для людей. Тьотя, мабуть, теж поділяє мої погляди, бо смажить виключно малу кругленьку картоплю і тільки для людей, ну або для того, хто заплатить три юані.

Я люблю жити в Китаї, тому що Китай пахне інакше. Я живу в 3000 кілометрах від Пекіна, але і тут той самий запах на вулицях. Тільки у Пекіні Тьотя вже смажить не картоплю, а млинчики, але схема та сама. Цей гамір, хаотичний рух, при якому вірогідність твого ока бути виколотим під час дощу парасолею не може бути розрахована теорією ймовірності, тому що тут не працюють жодні теорії. Я люблю запах китайських цигарок і щирі посмішки на обличчях людей. Кажуть, китайці бояться «втратити лице» (тобто гідність) і тому ніколи не показують негативних емоцій, завжди контролюючи себе. Я не знаю, як там в звичайних ситуаціях, але коли вони бачать мене, то стовідсот-

ково щиро і з цікавістю посміхаються, адже я «лаовай» — іноземка. І вони завжди порівнюють мою шкіру зі своєю та кажуть «Ти така біленька», навіть якщо я щойно повернулась з тропічних островів і моя шкіра на три тони темніша за їхню. Вони часто засліплені, не бачать правди, але в них видно таке дитяче і безпосереднє розуміння світу, до якого нам ще далеко. Китайці, де ви? Усі, крім Тьоті і ще кількох тьоть, сплять вдома. Завтра новий день і нова боротьба за існування.

А я далі їду вулицею.

Я думаю про свою подругу, Вейвей, яку місяць тому покинув її хлопець. Той шотландець багато пив, багато спав і так мало часу з нею проводив, та й той час, між нами, був не дуже якісним, а вона все плаче і плаче. Я ж казала, що китайці, вони як діти. У своєму прагненні злитися в одне ціле з колективом вони не бачать кінця, і тому, коли в тебе з'явиться друг китаець, не дивуйся, якщо він дзвонитиме тобі по десять разів на день. Ти підписався на дружбу, нічого вже не поробиш.

Одного разу я познайомилась з хлопцем у метро в Пекіні, він виявився таким приємним, що віз мене годину в непотрібний йому напрямок аж до моєї станції, не зважаючи на те, що я добре знала дорогу. Я розглядала його як спосіб попрактикувати мову і дала йому свій номер. Я взагалі завжди даю всім свій номер, а вже потім, коли починають дзвонити, вирішую пов'язані з цим проблеми. Якщо вам буде нудно в Куньміні, заходьте до Куньмінського педуніверситету, я, скоріш за все, там сидітиму на траві і питиму каву. І, скоріш за все, дам вам свій номер.

Я чомусь сподівалась, що той ввічливий хлопець з метро ніколи не подзвонить, але він не лише телефонував щодня, але й, коли я прикидалася, що не чула, писав мені смс з нагадуван-

ням про те, щоб я вдягалась тепліше, бо на вулиці холодно. Після чергового повернення з України і його чергового дзвінка я попросила свого друга китайця, аби він відповів і сказав, що то його номер, і дзвінки припинилися! Ура, думала я. Але ні, нещодавно він знайшов мене у месенджері wechat, де я мала необачність залишити контактом свій номер телефону. Мабуть, тепер я позбудусь його, тільки коли помру. Я помиратиму і думатиму: «Класно, що той хлопець з метро до мене більше ніколи не додзвониться, сподіваюсь, звичайно».

Так от, про Вейвей. Мама їй сказала, якщо вони не одружаться, аби не привозила шотландця додому наступного китайського Нового року. Він це також зрозумів, і тому в нього одразу «прихватило нирку» і він втік до Шотландії, щоправда, всього лиш на тиждень. А тепер і далі сидить, п'є у барі на розі Культурного провулку. Культурний провулок — це місце, де часто збираються випити кави та алкоголю іноземці, зокрема шотландці, які або взагалі не п'ють і ховаються вдома, або вже щодня ходять до тих кав'ярень.

За кілька місяців китайський Новий рік, і кого Вейвей поведе додому? Вона зачинилась у себе в квартирі, з якої попередньо викинула всі меблі, оскільки їх сімейні меблі належали шотландцю. Сидить тепер на матраці на підлозі і шукає співмешканця, щоб дешевше платити за квартиру. У своїй кімнаті, як сказала Вейвей, вона вже не триматиме жодного хламу, як от дерев'яних статуєток, газет, молотків і чогось, що обіцяло ще два роки тому стати в нагоді. Вона застелила матрац білим і збоку на стіні примонтувала ще рівно три полицки — на одній з них будуть книги, всі з них вона мусить прочитати за рік та пороздавати, на іншій лежатиме вся техніка, на третій сержки, перли та намисто.

Вейвей дуже любить перли, кольорові, великі і маленькі, у неї є навіть намисто з Майорки. Поруч з полицями — шафа з одягом. Стіни пофарбувала у білий колір, і лише ту, яка напроти матраца, — в жовтий. Сказала, що сидітиме на матраці і дивитиметься на жовте тепло. Так от, матрац, полочки, шафа, білі стіни — все це схоже на палату в лікарні. Я їй кажу, що треба поїхати в гори та перестати плакати, а вона каже, що поміняє роботу і все зміниться. Я їй кажу, аби хоч картину яку в кімнаті повісила, а Вевей мені: «Будь мінімалістом, якщо тебе оточуватиме забагато дрібниць, ти не зможеш побачити свою головну ціль». «А яка в тебе головна ціль? — питаю. — Я ще не знаю, але ж сидітиму тут і скоро побачу».

— Як на мене, то все просто — він тебе викреслив з життя, тому що злякався твоєї родини, ну та то не дивно, ти сама своїх батьків іноді боїшся, в тобі з'явилась порожнеча, знайди щось, чим би її заповнити, і вся проблема вирішиться.

— А секс? — питає Вейвей.

— А що секс? Без нього теж можна жити, і я живий тому приклад.

А вона зі своїм мінімалізмом.

За два дні телефонує мені і каже, що ми їдемо в гори на вихідні. Я тільки рада, але навіщо, скажіть мені, спати в такий холод в наметі? Я і вдома сплю наче в наметі, на дворі вночі нуль градусів, опалення в Куньміні немає, і скло в шибях хитається. Я накрилась спальником поверх ковдри і ввімкнула електропростирадло. Вейвей обіцяє, якщо ми спатимемо в наметі, то вона весь вікенд не плакатиме.

Глава 2

ЗАГУБЛЕНІ В ГОРАХ

Гори, в яких можна було б знімати фільми про кунгфу; марихуана-дичка; Пекінська опера; бажання запалити та ідея помовчати; напад уявних ведмедів; задубілі пальці і ліс, що пахнув грибами

Поїхали ми в гори, їхали ніч потягом, вранці після прибуття в першому ж магазині купили лаоського пива. У Китаї пиво не дуже міцне і майже несмачне, але нам пощастило жити поруч з лаоським кордоном, тому в нас продають головний продукт Лаосу — пиво. Ми подумали, що нам по маленькій пляшці не вистачить, і взяли по великій, 0,6. Я, як завжди, сп'яніла після першої пляшки, і Вейвей повела мене в гори. Ми були на висоті 1500 метрів ще на початку маршруту, і там, скажу вам чесно, було не так спекотно. А як почали підніматись, то й зовсім залякли.